

השכיבנו, כגאולה אריכתא דמיא *A Lengthy Statement Of Redemption*

The placement of the ברכה of השכיבנו after the ברכה of גאל ישראל raises an additional issue: does not the placement of the ברכה prove that there is no requirement of סמיכת לתפלה, linking שמונה עשרה to the redemption from Egypt, in תפלת ערבית. This issue was raised in the גמרא:

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ד' עמ' ב'—אמר מר: קורא קריאת שמע ומתפלל. מסייע ליה לרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן: איזהו בן העולם הבא? זה הסומך גאולה לתפלה של ערבית. רבי יהושע בן לוי אומר: תפלות באמצע תקנום. במאי קא מפלגי? אי בעית אימא קרא, אי בעית אימא סברא. אי בעית אימא סברא, דרבי יוחנן סבר: גאולה מאורתא נמי הוי, אלא גאולה מעלייתא לא הויא אלא עד צפרא; ורבי יהושע בן לוי סבר: כיון דלא הויא אלא מצפרא, לא הויא גאולה מעלייתא. ואי בעית אימא קרא, ושניהם מקרא אחד דרשו, דכתיב: (דברים ו') בשכבך ובקומך, רבי יוחנן סבר: מקיש שכיבה לקימה, מה קימה קריאת שמע ואחר כך תפלה, אף שכיבה נמי קריאת שמע ואחר כך תפלה; רבי יהושע בן לוי סבר: מקיש שכיבה לקימה, מה קימה קריאת שמע סמוך למטתו, אף שכיבה נמי קריאת שמע סמוך למטתו. מתיב מר בריה דרבינא: בערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה; ואי אמרת בעי לסמוך, הא לא קא סמך גאולה לתפלה, דהא בעי למימר השכיבנו! אמרי: כיון דתקינו רבנן השכיבנו, כגאולה אריכתא דמיא. דאי לא תימא הכי, שחרית היכי מצי סמיך? והא אמר רבי יוחנן, בתחלה אומר: (תהלים נ"א) ה' שפתי תפתח, ולבסוף הוא אומר: (תהלים י"ט) יהיו לרצון אמרי פי! אלא: התם כיון דתקינו רבנן למימר ה' שפתי תפתח, כתפלה אריכתא דמיא, הכא נמי, כיון דתקינו רבנן למימר השכיבנו, כגאולה אריכתא דמיא.

Translation: The Master said: 'Let him recite Shema' and then say Shemona Esrei'. This accords with the view of Rav Yochanan. For Rav Yochanan says: Who inherits the world to come? The one who links the redemption from Egypt to Shemona Esrei. Rav Joshua ben Levi says: The recitation of all three Shemona Esrei each day were arranged to be said between the two recitations of Kriyas Shema each day. What is the source of their conflicting opinions? If you like, I can say that it is based on the interpretation of a verse, and if you like, I can say that it is based on a difference in reasoning. For Rav Yochanan argues: Though the complete deliverance from Egypt took place in the morning time only, there were also some elements of deliverance in the evening; whereas Rav Joshua ben Levi argues that since the real deliverance happened in the morning that of the evening should not be viewed as deliverance. 'Or if you like, I can say the conflict is based on the interpretation of a verse'. And both interpret one and the same verse, i.e.; When You lie down and when You arise. Rav Yochanan argues: Lying down and rising share rules. Just as at the time of rising, recital of Shema' precedes Tefillah, so also at the time of lying down, recital of Shema' precedes Tefillah. Rav Joshua b. Levi argues differently: There is here an analogy between lying down and rising.

Just as at the time of rising, the recital of Shema' adjoins rising from bed, so too at the time of lying down, recital of Shema' must adjoin getting into bed. Mar ben Rabina raised an objection. In the evening, two benedictions precede and two benedictions follow the Shema'. Now, if you say he has to link Ge'ullah with Tefillah, behold he does not do so, for he has to say in between, the Bracha of 'Hashkeiveinu' ? I reply: Since the Rabbis required the recital of the Bracha, 'Hashkeiveinu', it is viewed as an extension of the theme of Ge'ullah. For, if you do not admit that, how do you satisfy the requirement to link Ge'ullah to Shemona Esrei since Rav Yochanan says: In the beginning of Shemona Esrei you have to say: O Lord, open my lips [etc.], and at the end one of Shemona Esrei you have to say: Let the words of my mouth be acceptable? The answer is that since the Rabbis required the recital of the verse: O Lord, open lips, it should be viewed as an extension of Shemona Esrei. Concerning the Bracha of 'Hashkeiveinu', since the Rabbis required the recital of the Bracha, 'Hashkeiveinu', it is viewed as an extension of the theme of Ge'ullah.

The גמרא explains that the placement of the ברכה of השכיבנו after the ברכה of גאולה did not create a break in the link between the recitation of שמונה עשרה and the recalling of the redemption from Egypt in תפלת ערבית because the ברכה of השכיבנו extends the theme of redemption. The גמרא refers to the ברכה of השכיבנו as גאולה אריכתא. What is the definition of the term: גאולה אריכתא?

רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף ב עמוד ב- ואע"ג דצריך לומר השכיבנו בגאולה כגאולה אריכתא דמיא. והטעם שאינו הפסקה מפני שהשכיבנו מעין הגאולה הוא שבשעה שעבר השם לנגוף את מצרים היו מפחדין ומתפללין לבורא לקיים דברו, ושלא יתן המשחית לבוא אל בתיהם, שדרך הצדיקים שיראים תמיד שמא יגרום החטא. וכנגד אותה התפלה התקינו לומר השכיבנו שיצילנו השם מכל דבר רע וישמור צאתנו ובואנו וכיון שהתקינו לאמרו כנגד מה שהיה בשעת הגאולה אמרו דלא הוי הפסקה דכגאולה אריכתא דמיא:

Translation: Although we recite the Bracha of Hashkeiveinu after the Bracha of Geula, redemption, it is viewed as an extension of the Bracha of Geula. The Bracha of Hashkeiveinu does not create a break because the Bracha contains within it the theme of redemption. When G-d passed over Egypt to inflict suffering on the Egyptians, the Jews were frightened and prayed to G-d that He would keep His word that the Jews would not be inflicted and that the suffering would not enter their homes. This is in line with how the righteous think; they are always worried that whatever sins they have can cause them suffering. Our Sages composed the Bracha of Hashkeiveinu to commemorate the prayer that the Jews prayed on the night of Pesach. It should be viewed as a prayer that G-d protect us from harm and keep our comings and goings safe just as he did on the night of Pesach. Based on the fact that Bracha was born out of one moment within the redemption from Egypt, our Sages did not view the Bracha of Hashkeiveinu as a pause after our remembering the redemption.

Based on the justification given for reciting the ברכה of השכיבנו in תפלת ערבית, should we not also recite the same ברכה in תפלת שחרית?

ספר אבודרהם תפלת ערבית- וכתב אבן הירחי למאן דאמר תפלת ערבית חובה ובעי

להבין את התפלה

למסמך גאולה לתפלה אמרינן בפ"ק דברכות (ד, ב) כיון דתקיננו רבנן למימר השכיבנו כגאולה כגאולה אריכתא דמיא. הטעם הוא דבהשכיבנו יש בה ופרום עלינו סוכת שלומך שהוא לשון גאולה כמו (יהו' טז, ח) ואפרוש כנפי עליך. וכתוב (רות ג, ט) ופרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה. והראב"ד כתב דהיינו טעמא דעבידנא גאולה אריכתא בערבית יותר משחרית משום דמתצות הלילה התחילה גאולת מצרים ונמשכה עד הבקר (ברכות ט, א) והוי אריכתא אבל גאולת הבקר תיכף הוי וכי תקיננו השכיבנו כדי לשמרם מן השטן המשהית במצרים שנאמר בה שבור שטן מלפנינו וכו'.

Translation: The Even Ha'Yarchi wrote: the Gemara asks whether the Bracha of Hashkeiveinu is a break after the Bracha of redemption as a challenge only to the one who held that Tefilas Maariv is mandatory and that there is a requirement to link the Bracha of redemption with Shemona Esrei. The Gemara answers that the Bracha of Hashkeiveinu is considered an extension of the Bracha of redemption. The reason that the Bracha of Hashkeiveinu is considered an extension of the Bracha of redemption is that we state within the Bracha that G-d should cover us with His hut of peace which is a euphemism for redemption as it is written (Yechezkel 16, 8) and I will protect you with My hands and it is written (Ruth 3, 9) and you will spread your hands over your servant because you are the one who can redeem me. The Ravad wrote: that explains why we include the Bracha of Hashkeiveinu in Tefilas Maariv; why do we not include it in Tefilas Shacharis? The answer to that question is: the redemption in Egypt began at night and extended into the next day and was long. However, that part of the redemption that took place during the day was minimal. The words for the Bracha of Hashkeiveinu were chosen to ward off the one who inflicted the punishment in Egypt. That is why we say: stop the one who inflicts suffering from attacking us.

(תהלים נ"א) פסוק גמרא interprets the above ר' צדוק הכהן מלובלין' גאולה: שמונה עשרה that we recite before ה' שפתי תפתח אריכתא:

ר' צדוק הכהן מלובלין – פוקד עקרים אות ד-ועל כן נסמך מלת קול ליעקב שזהו עיקר שורש יעקב קול דתורה שבעל פה וקול דתפילה נמשך ממנו כר' אמי ור' אסי דלא מצלי אלא ביני עמודי דגרסי (ברכות ח' א) כי תקנו לומר מקודם ה' שפתי תפתח שאי אפשר להתפלל אלא כשהשם יתברך פותח שפתיו ופתיחה זו הוא על ידי התורה שבעל פה, והוא הסמיכות גאולה לתפילה דהגאולה הוא זכרון מה שהשם יתברך הושיע להם מכבר מכל צרותם ונותן הודאה לשעבר ואחר כך התפילה הצעקה לעתיד לבוא בטענה מי שענה לאבות הוא יענה לבנים, ופסוק ה' שפתי תפתח וגו' הוא כגאולה אריכתא כמו שאמרו בטור אורח חיים (סימן קי"א) ועיין שם בבית יוסף ופרישה ומצאתי בראבי"ה הנדפס מחדש על

1. R. Zadok haCohen Rabinowitz (Rubinstein) was born in 1823 / 5583 to his father R. Yaacov, Rabbi of Krizburg, Lithuania. R. Zadok was considered a child prodigy. In 1843 / 5603 he was forced to get a permit from a hundred rabbis in order to separate from his wife and marry a second wife, and thus he arrived in Poland where he met the great Chassidic leaders. He accepted their way of Judaism, and became a disciple of R. Mordechai Yoseph Leiner of Izbeza. (Bar Ilan Digital Library)

ברכות (סימן ב') גם כן כטור עיין שם דגם זה מכלל הגאולה הקודמת שפתחה שער לגאולה העתידה, דכל ישועה שעשה השם יתברך היא פתיחה והתחלה לישועה אחרת:

Translation: The word "Kol" is associated with our forefather Yaakov because in his essence Yaakov represented the voice of the oral law and the voice of Tefila. That is similar to the idea found in the Gemara that Rav Ami and Rav Assi did not pray except near the pillars of where they would study. That we are required to recite the verse: Hashem Sifasei Tiftach before starting Shemona Esrei is because we are unable to pray unless G-d opens our lips. This opening occurs as the result of the study of the Oral Law. That is the link between redemption and Shemona Esrei. The redemption is our remembrance that G-d rescued us from our troubles and we give thanks for the past. Then we recite Shemona Esrei which is a cry for the future that whoever answered our forefathers should answer us. That is what makes the verse of Hashem Sifasei Tiftach an extension of the Bracha of Geula. A similar thought was expressed by the Tur in Orach Chaim Siman 121 and the Beis Yosef there and the Prisha that the verse represents the past redemption that opened the door to the future redemption. It is our view that every redemption that G-d undertook was the opening and the beginning of the next redemption.

The ר"ב² views the paragraph of יראו עינינו and the קדיש that we recite just before גאולה אריכתא as also constituting שמונה עשרה:

ר"ב² ברכות סימן קמ-ה' שפתי תפתח, כיון דתקיננו לאומרו בראש התפילה הוי כתפילה ולא הוי הפסקה. וכן השכיבנו והפסוקים ויראו עינינו כיון דתקיננו רבנן לאומרו עם הגאולה ויש בהן מעין הגאולה כגון והסר מעלינו דבר והרב ושמור צאתינו וכו' וכן יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשינו בישועתך וכו' וכן יתגדל ויתקדש שהוא מעין הגאולה שנאמר והתגדלתי והתקדשתי וגו' לא הוי הפסק בין גאולה לתפילת ערבית.

Translation: Because the verse: Hashem Sifasei Tiftach was added to be recited as the introduction to Shemona Esrei it is viewed as a part of Shemona Esrei and does not create a break between linking redemption to the recital of Shemona Esrei. Since the Bracha of Hashkeiveinu and the collection of verses that begin with the verse: Yiru Ainainu were added by Chazal to be recited as part of the theme of redemption, they do not cause a break in the link between redemption and the recital of Shemona Esrei. The words that were chosen were picked because they express the theme of redemption such as the line: V'Hasair Mai' Aleinu Dever V'Cherev Oo'Shimor Tzaisainu etc. Also the verse: Yiru Ainainu V'Yismach Leibeinu V'Sa'Gail Nafsheinu B'Yishu'Osecha etc. In addition, the opening words of the prayer: Kaddish, Yisgadal V'Yiskadash, express the theme of redemption as it is written: V'Hisgadalti V'Hisgadashti etc. Those words do not create a break in the link between redemption and the recital of Shemona Esrei in the Tefilas Arvis.

2. Rabbi Eliezer ben Nathan was born in Germany circa 1090. A giant of German Jewry, he lived in Mainz and is particularly well-known for his work Even HaEzer. Also known as Tzafnat Paneach or Sefer [Piskei] HaRa'avan, this work is comprised of responsa, halacha, customs, and a commentary on some passages in the Talmud. (Bar-Ilan Digital Library)